

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETU

VUOSIKERTOMUS 2014

TIIVISTELMÄ

EDPS

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

VUOSIKERTOMUS 2014

TIIVISTELMÄ

**Europe Direct -palvelu auttaa sinua löytämään
vastaukset EU:hun liittyviin kysymyksiisi.**

Yhteinen maksuton palvelunumero (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Saat pyytämäsi tiedot maksutta. Myös useimmat puhelut ovat maksuttomia, joskin jotkin operaattorit, puhelinkioskit tai hotellit voivat periä puheluista maksun.

Suuri määrä muuta tietoa Euroopan unionista on käytettävissä internetissä Europa-palvelimen kautta (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2015

PDF ISBN 978-92-9242-072-7 ISSN 1831-0621 doi:10.2804/099002 QT-AB-15-001-FI-N

© Euroopan unioni, 2015

Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

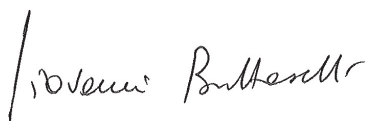
JOHDANTO

Tietosuojasta on viime vuosina tullut yhä tärkeämpi osa poliittista päätöksentekoa ja liiketoiminnan suunnittelua.

Vuosi 2014 tullaan EU:ssa muistamaan käännekohtana, jolloin perusoikeuskirjaan kirjatut oikeudet yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan eivät enää jääneet teorian tasolle vaan toteutuivat varsin konkreettisesti. Euroopan unionin tuomioistuin katsoi merkittävässä *tietojen säilyttämisestä annettua direktiiviä* ja *Google Spainia* koskevissa tuomioissaan, että lainsäätäjien ja rekisterinpitäjien on varmistettava henkilötietojen asianmukainen ja lailliseen tarkoitukseen nähden oikeasuhteinen käsittely. EU:n säännösten uudistamisesta jo neljättä vuotta käytävissä keskusteluissa on jo päästy loppusuoralle. Euroopan parlamentti on selkeästi hyväksynyt yleisen tietosuojasetuksen tarkistetun tekstin, ja neuvosto pyrkii ratkaisemaan erittäin tärkeät täytäntöpanoa ja johdonmukaisuutta koskevat kysymykset. Joukkovalvonta aiheuttaa yhä enemmän huolta. Samalla on voimistunut tarve tarkistaa ja selkeyttää parametreja, jotka koskevat EU:n ja sen maailmanlaajuisten kumppanien välistä tietojen siirtoa.

Vuosi 2014 oli muutosten vuosi koko EU:lle kuten Euroopan tietosuojavaltuutetullekin. Tässä vuosikertomuksessa esitetään katsaus Euroopan tietosuojeluvaltuutetun toimintaan. Siinä tarkastellaan tietosuojavaltuutetun pyrkimyksiä parantaa EU:n elinten valmiuksia vastuulliseen tietojenkäsittelyyn ja tietosuojasääntöjen ja -periaatteiden sisällyttämiseen politiikanalojen suunnitteluun. Sen lisäksi, että tietosuojavaltuutettu on tehnyt tietojen käsittelytoimien ennakkotarkastuksia ja tutkimuksia sekä antanut lukuisia lausuntoja ja huomautuksia politiikanalojen aloitteista, mukaan lukien huomautukset meneillään olevista tietosuojauudistuksista, olemme julkaisseet useita keskeisiä ohjeasiakirjoja esimerkiksi rekisteröidyn oikeuksista, tiedonsiirrosta ja tietosuojasta rahoituspalveluja koskevassa sääntelyssä.

Euroopan tietosuojavaltuutettu Peter Hustinxin kymmenvuotinen toimikausi päättyi vuonna 2014. Tietosuojavaltuutettu on saatu vakiinnutettua EU:n yleiseen politiikan suunnitteluun hänen arvovaltansa ja väsymättömien ponnistelujensa tuloksena sekä tietosuojavaltuutetun työntekijöiden osaamisen ja sitoutuneisuuden ansiosta. Tietosuojavaltuutetun toiminnan prioriteetit viidelle seuraavalle vuodelle on määritelty Peter Hustinxin toimikauden tulosten pohjalta maaliskuussa 2015 julkaistussa strategiassa. Niiden mukaan on tiivistettävä yhteistyötä kansallisten tietosuojaviranomaisten, parlamentin ja jäsenvaltioiden kanssa. Tavoitteena on, että EU vaalii yksilöiden oikeuksia ja etuja globaalistuvassa ja digitalisoituvassa yhteiskunnassa toimien yhdenmukaisesti, uskottavasti ja johdonmukaisesti.

Giovanni Buttarelli
Euroopan tietosuojavaltuutettu

Wojciech Wiewiórowski
Apulaistietosuojavaltuutettu

VUODEN 2014 KOHOKOHDAT

Vuosi 2014 oli muutosten vuosi Euroopan tietosuojavaltuutetulle. Sitä leimasi uuden tietosuojavaltuutetun ja apulaistietosuojavaltuutetun viivästynyt valinta ja nimittäminen. Nimitykset oli määrä tehdä vuoden alussa, mutta ne siirtyivätkin loppuvuoteen. Vaikka viiveistä johtunut epävarmuus vaikutti toiminnan suunnitteluun, jatkoimme Euroopan tietosuojavaltuutetun [asetuksen \(EY\) N:o 45/2001](#) mukaisten tehtävien hoitamista.

Valvonta ja täytäntöönpano

Merkittävä osa Euroopan tietosuojavaltuutetun työmäärästä koostui aiempien vuosien tapaan Euroopan unionin 60 toimielimen ja viraston henkilötietojen käsittelyn valvonnasta ja täytäntöönpanotehtävistä. Ennakotarkastukset, kuulemiset, kantelut, tarkastukset ja kohdekäynnit muodostivat keskeisen osan tietosuojavaltuutetun työtä kyseisellä alalla. Tapauksia oli suhteellisen paljon, ja tietosuojavaltuutettu onnistui tehostamaan niiden käsittelyä.

Vuoden aikana jatkettiin tiiviissä yhteistyössä kunkin EU:n toimielimen ja elimen nimittämien tietosuojavastaavien kanssa myös tietoisuuden lisäämistä ja ohjausta. Näin pyrittiin tukemaan tietosuojakulttuurin vaalimista EU:n toimielimissä. Tässä yhteydessä on erityisesti mainittava

- helmikuussa annetut yksilöiden oikeuksia (rekisteröityjen oikeuksia) koskevat [ohjeet](#)
- heinäkuussa annettu tietojen siirtoa koskeva [kanta](#)
- joulukuussa annetut eturistiriitoja koskevat [ohjeet](#);
- rekisterinpitäjien kanssa pidetyt kokoukset, joissa käsiteltiin erityisiä EU:n hallinnon tietosuojakysymyksiä
- kolme konferenssia Euroopan unionin henkilöstökoulutuskeskuksessa (EUSA) ja yksi työpaja tietosuojakoordinaattoreille
- kesäkuussa ja marraskuussa pidetyt tietosuojavastaavien kokoukset.

Ennakoivampaa neuvontaa toimintalinjoista

Euroopan tietosuojavaltuutettu arvioi vuonna 2014 onnistumistaan toimielinten neuvontaa koskevien lakisääteisten velvoitteidensa täyttämässä. Kesäkuussa julkaistussa [toimintapoliittisessa asiakirjassa](#) "The EDPS as an advisor to EU institutions on policy and legislation: building on ten years of experience", korostettiin toistuvasti toimintaa ohjaavia puolueettomuuden, rehellisyyden, avoimuuden ja käytännöllisyyden periaatteita sekä laajaa, osallistavaa ja ennakoivaa yhteistyötä sidosryhmien kanssa. Pyrimme kehittämään vastuullisuuden kulttuuria kaikissa EU:n toimielimissä ja elimissä. Niille järjestettävän koulutuksen sekä yleisen ja alakohtaisen neuvonnan ansiosta ne pystyvät tekemään tietoon perustuvia päätöksiä uusien ehdotusten vaikutuksesta tietosuojaan. Tietosuojavaltuutettu on jo ottanut tavoitteekseen tiivistää yhteistyötä tähän mennessä vähemmälle huomiolle jääneiden yhteistyökumppanien kanssa. Niitä ovat esimerkiksi komission sisämarkkinoiden ja palvelujen pääosasto (sisämarkkinoiden ja palvelujen PO) ja neuvoston puheenjohtajavaltio, jotka tiedostavat yhä paremmin tietosuojan merkityksen. Lisäksi on vakiinnutettu säännöllinen yhteydenpito ja tiedonvaihto perusoikeusviraston (FRA) sekä kansainvälisten elinten kuten Euroopan neuvoston kanssa.

Euroopan tietosuojavaltuutettu aloitti tutkimuksen tietosuoja-, kilpailu- ja kuluttajalainsäädännön välisestä vuorovaikutuksesta julkaisemalla maaliskuussa 2014 alustavan lausunnon [Privacy and competitiveness in the age of big data](#). Keskustelu aiheesta aloitettiin kesäkuussa 2014 pidetyssä työpajassa, johon osallistui kunkin kolmen oikeusalan asiantuntijoita EU:sta ja Yhdysvalloista.

Euroopan tietosuojavaltuutettu sitoutui kehittämään toimielinten kanssa käytävän rakentavan ja kohdennetun vuoropuhelun perusteella poliittisten välineiden valikoiman, johon kuuluu aihe- ja alakohtaisia ohjeita. Sen tarkoituksena on antaa poliittisille päättäjille ja lainsäätäjille neuvontaa yksityisyyttä ja tietosuoja koskevien perusoikeuksien merkityksestä tietyillä aloilla.

Marraskuussa 2014 saatiin valmiiksi ensimmäiset välineet, jotka liittyvät viime vuosina mittavan

lainsäädäntöuudistuksen kohteena olleita rahoituspalveluja koskevaan sääntelyyn. Alakohtaiset ohjeet perustuivat sisämarkkinoiden ja palvelujen PO:n helmikuussa 2014 isännöimässä seminaarissa saatuihin näkemyksiin.

Kohti tietosuoja-alan uutta oikeudellista kehystä – ollaanko jo loppusuoralla?

Tietosuojaa koskevan säädöskehyn uudistaminen on ollut yksi viime vuosien laajimmista ja monimutkaisimmista haasteista unionin lainsäätäjille. Kansallisella, EU:n ja kansainvälisellä tasolla on osoitettu suurta kiinnostusta kahta säädösehdotusta kohtaan, joista ensimmäinen koskee yleistä tietosuoja-asetusta ja toinen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä henkilötietojen käsittelystä rikosten torjumista, tutkimista, selvittämistä ja syytteesenpanoa tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten. Euroopan tietosuojavaltuutettu jatkoi tiivistä yhteistyötä parlamentin, neuvoston ja komission kanssa vuonna 2014 käytyjen tärkeiden neuvottelujen aikana.

Yhteistyö

Vuonna 2014 Euroopan tietosuojavaltuutettu toimi vuoden 2013 tapaan uuden toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) valvonnan koordinoitiryhmän sihteeristönä sekä Eurodacin, viisumitietojärjestelmän (VIS) ja tullitietojärjestelmän (TTJ) valvonnan koordinoitiryhmän puheenjohtajana.

Myös 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän työn aktiivista tukemista jatkettiin. Euroopan tietosuojavaltuutettu osallistui esittelijänä oikeutettuja etuja koskevan lausunnon (sidosryhmien kuuleminen ja niiden panoksen analysointi) seurantaan ja toisena esittelijänä, kun kyseessä olivat lausunto ja työasiakirja sähköisen viestinnän valvonnasta tiedustelun ja kansallisen turvallisuuden tarkoituksiin sekä kansainvälisen lainvalvonnan koordinoitijärjestelyä koskeva asiakirja.

Tekninen kehitys ja tietosuoja

Vuonna 2014 käsiteltyjä aiheita olivat verkkoon liitettyjen mobiililaitteiden laajan leviämisen

vaikutukset ja turvallisuushäiriöiden suuri määrä. Niistä ja muusta teknisestä kehityksestä kerrottiin Euroopan tietosuojavaltuutetun [tiedotuslehdessä](#).

Euroopan tietosuojavaltuutettu käsitteli teknisiä asioita myös valvontaan liittyvissä toimintalinjoja koskevissa lausunnoissa, huomautuksissa ja päätöksissä sekä ohjeissa, esimerkiksi vuonna 2014 kuulemistarkoituksessa jaetuissa sähköistä viestintää koskevissa ohjeissa.

Vuonna 2014 perustettiin Euroopan tietosuojavaltuutetun tietotekninen laboratorio, jonka laitteilla ja välineillä voidaan arvioida tiettyjen valvontaan käytettävien tuotteiden tai järjestelmien yksityisyysuudistukseen liittyviä ominaisuuksia.

Tietotekninen laboratorio on nyt toiminnassa, ja sitä täydennetään liikkuvalla tietotekniikkajärjestelmällä, jolla tehdään esittelyjä ja kokeita ja/tai teknisiä testejä paikalla tehtävien tutkimusten ja tarkastusten yhteydessä.

Toiminnan painopistettä siirrettiin tietosuojaan ja yksityisyyteen tekniikan näkökulmasta. Vuonna 2014 otettiin käyttöön Internet Privacy Engineering Network (IPEN) yhteistyössä kansallisten tietosuojaviranomaisten sekä elinkeinoelämää, tiedeyhteisöä ja kansalaisjärjestöjä edustavien kehittäjien ja tutkijoiden kanssa. Aloitteen tarkoituksena on kehittää teknisiä käytäntöjä, joissa otetaan huomioon yksityisyyteen liittyvät kysymykset, sekä kannustaa teknisiä asiantuntijoita sisällyttämään yksityisyyden suojan takaavia järjestelmiä internetstandardeihin, palveluihin ja sovelluksiin.

Ensimmäinen IPEN-työpaja järjestettiin 26. syyskuuta 2014 Berliinissä yhdessä monien eri tietosuojaviranomaisten ja muiden organisaatioiden kanssa. Työpajassa pyrittiin käytännönläheisen toimintamallin avulla tunnistamaan nykyisen teknologian yksityisyyteen liittyviä puutteita sekä kehittämään käyttökelpoisia ratkaisuja. Vuonna 2015 on määrä laajentaa verkostoa ja jatkaa vuonna 2014 vakiinnutettujen toimintalinjojen työstämistä.

Oikeustapaukset

Euroopan tietosuojavaltuutetulle myönnettiin lupa osallistua unionin tuomioistuimessa vireillä olleeseen oikeudenkäyntiin. Tietosuojavaltuutettu toimitti kirjallisen lausunnon ClientEarthin ja PAN Europen nostamaa valituskannetta koskevassa asiassa C-615/13 P, joka liittyy avoimuuteen ja asiakirjojen julkisuuteen.

Tiedotus ja viestintä

Tiedoksella ja viestinnällä on merkittävä rooli Euroopan tietosuojavaltuutettua sekä sen tehtävää, toimintamalleja ja päätöksiä koskevan tietoisuuden lisäämisessä.

Euroopan tietosuojavaltuutetun työtä esiteltiin vuonna 2014 monissa tapahtumissa. Niihin kuuluivat tammikuussa järjestetty tietosuojapäivä sekä neljä lounaskokousta Euroopan unionin henkilöstökoulutuskeskuksessa (EUSA).

Euroopan tietosuojavaltuutettu vastasi toimivaltuuksiensa puitteissa 132:een kansalaisten esittämään tietopyyntöön, 38 kirjalliseen tietopyyntöön ja 42:een lehdistön haastattelupyyntöön.

Euroopan tietosuojavaltuutetun tiedotuslehden tilaajia oli vuoden 2014 lopussa 2 373 ja Twitter-tilin seuraajia 2 000. Tietosuojavaltuutetun verkkosivustolla oli 194 637 kävijää, ja sen tiloissa isännöitiin seitsemää opintokäyntiä. Kaikki nämä saavutukset tukevat näkemystä, että tietosuojavaltuutettua käytetään EU:n tasolla yhä enemmän apuna tietosuoja-asioissa.

Henkilöstöhallinnosta, talousarviosta ja hallinnosta vastaava yksikkö

Euroopan tietosuojavaltuutetun vuoden 2014 talousarvio oli 8 018 796 euroa. Vuoteen 2013 verrattuna lisäys oli 4,66 prosenttia.

Euroopan tietosuojavaltuutettu pysyi vuonna 2014 täysin sitoutuneena EU:n tiukkaan säästölinjaan ja talouden vakauttamiseen ja noudatti tiukasti komission ehdottamia suuntaviivoja. Talousarvioesitykseen oli kuitenkin sisällytettävä määrärahat, joita tarvittiin tietosuojavaltuutetun jäsenten toimikauden päättymiseen liittyvien lakisääteisten veloitteiden täyttämiseen.

Euroopan tietosuojavaltuutettu noudatti komission suosittelemaa säästöpolitiikkaa ja alensi jo kolmantena vuotena valtaosaa määrärahoistaan tai jäädytti ne 0 prosenttiin sekä toteutti huomattavia leikkauksia keskeisiin budjettikohtiin, joihin kuuluivat kääntäminen (- 17 %), julkaisutoiminta (- 25 %) ja laitosten toiminta (- 17 %).

Uuden tietosuojavaltuutettujen tiimin valintaprosessin viivästyminen johti lisätalousarvioon tarkoituksena palauttaa toimikauden väliaikaiseen pidentämiseen liittyneet käyttämättä jääneet määrärahat unionin yleiseen talousarvioon kesäkuussa 2014.

Talousarvion täytäntöönpanoaste ylitti vuonna 2014 tavoitteena olleet 85 prosenttia.

Vuosi 2014 oli erityisen menestyksenkäs henkilöstöhallinnon alalla. Tähän oli yhtäältä syynä uusien henkilöstösääntöjen voimaantulo tammikuussa 2014. Se edellytti monien täytäntöönpanotoimien saattamista ajan tasalle. Kaikki täytäntöönpanosäännöt hyväksyttiin vuoden loppuun mennessä.

Toisaalta syynä oli monien tärkeiden toimintalinja-asiakirjojen hyväksyminen. Niistä mainittakoon erityisesti asiakirjat, jotka koskivat uutta oppimis- ja kehittämissäntöpolitiikkaa ja sen toteutusta, kahta pilottihanketta sekä DNA:ta, stressiä ja sisäistä viestintää. Myös uudet Euroopan tietosuojavaltuutetun henkilöstön menettelysäännöt hyväksyttiin ja esiteltiin henkilöstölle.

Euroopan tietosuojavaltuutetun keskeiset luvut vuonna 2014

- Annettiin 144 ennakkotarkastuslausuntoa ja 26 lausuntoa, jonka mukaan käsittelytoimi ei edellytä ennakkotarkastusta
- Vastaanotettiin 110 kantelua, joista 39 otettiin käsiteltäväksi
- Vastaanotettiin 48 hallinnollisia toimenpiteitä koskevaa kuulemispyyntöä
- Tehtiin 4 tarkastusta paikalla ja 4 kohdekäyntiä
- Julkaistiin 2 ohjesarjaa ja 1 kannanotto
- Annettiin 14 lainsäädäntölausuntoa ja 1 ennakkolausunto
- Annettiin 13 virallista huomautusta
- Annettiin 33 epävirallista huomautusta

Strategia vuosille 2013–2014

Euroopan tietosuojavaltuutetun strategiassa vuosille 2013–2014 määritettiin joitakin strategisia tavoitteita tietosuojaa koskevien keskeisten toimien tehostamiseksi Euroopan tasolla. Edistystä tavoitteiden saavuttamisessa arvioitiin määrittämällä niiden kannalta keskeiset toimet. Taulukossa esitettyjen toimiin liittyvien keskeisten tulosindikaattorien (KTI) avulla seurataan tietosuojavaltuutetun työn vaikutuksia ja resurssien käytön tehokkuutta sekä tehdään tarvittavia mukautuksia.

Tässä luvussa kuvataan Euroopan tietosuojavaltuutetun vuosien 2013–2014 strategiassa määriteltyjen strategisten tavoitteiden ja toimintasuunnitelman mukaista toimintaa vuonna 2014. Toimintasuunnitelman toteuttamiseksi toteutetuista toimista esitetään yhteenveto edellä mainitussa 2014 yleiskatsauksessa.

Kaiken kaikkiaan tuloksista näkyy toiminnan kehittyminen myönteiseen suuntaan. Strategian toteutus etenee kutakuinkin suunnitellusti, eikä tässä vaiheessa tarvita korjaavia toimenpiteitä.

Vuosia 2015–2019 koskevan strategian hyväksyminen maaliskuussa 2015 merkitsee lisäksi, että keskeiset tulosindikaattorit on arvioitava uuden strategian tavoitteiden ja painopisteiden huomioon ottamiseksi. Arvioinnin perusteella saatetaan tarvita yksi tai useampia uusia keskeisiä tulosindikaattoreita yhdenmukaisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden varmistamiseksi. Niitä koskeva perusteellinen sisäinen kuuleminen toteutetaan ennen niiden julkaisemista.

Keskeisten tulosindikaattorien tulostaulussa kuvataan lyhyesti keskeisiä tulosindikaattoreita ja mittausmenetelmiä.

Indikaattoreita verrataan useimmiten alkuperäisiin tavoitteisiin. Kolmen indikaattorin kohdalla vuoden 2013 tuloksia käytetään vuoden 2014 vertailuarvona.

Keskeisten tulosindikaattoreiden mukaan strategisia tavoitteita toteutettiin seuraavasti:

1. Edistetään *tietosuojakulttuuria* EU:n toimielimissä ja elimissä siten, että ne ovat tietoisia velvollisuuksistaan ja noudattavat vastuullisesti tietosuojavaatimuksia.
KTI 1, 2 ja 3. Kaikki tavoitteet saavutettiin.
2. Varmistetaan, että EU:n lainsäätäjät (komissio, parlamentti ja neuvosto) ovat tietoisia tietosuojavaatimuksista ja että tietosuoja sisällytetään uuteen lainsäädäntöön.
KTI 4 ja 5. KTI 5:n tavoite saavutettiin. KTI 4:n tulokset vastaavat virallisten ja epävirallisten huomautusten osalta vuoden 2013 tuloksia, mutta lausuntojen määrä väheni vuonna 2014. Tämä johtui toisaalta tarkemmasta valikoinnista ja toisaalta siitä, että komissio poisti tai viivytti monia Euroopan tietosuojavaltuutetun määrittämiä komission aloitteita (esimerkiksi verotuksen PO:n neuvottelut WTO:n ja Venäjän kanssa).
3. Tietosuojan yhdenmukaisuuden lisäämiseksi koko EU:ssa jatketaan yhteistyön tiivistämistä tietosuojaviranomaisten ja etenkin 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän kanssa.
KTI 6:n tavoite määräytyy vuoden 2013 tulosten mukaan. Vuoden 2014 tulokset olivat erittäin hyvät ja ylittivät suurelta osin tavoitteen.
KTI 7 viittaa strategiaan tavoitteisiin 1, 2 ja 3. Tavoite saavutettiin suurelta osin.
4. Kehitetään tehokas viestintästrategia.
KTI 8:n tavoite määräytyy vuoden 2013 tulosten mukaan. Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivuston kävijämäärä väheni vuonna 2014. Tärkeimpänä syynä olivat viiveet uusien tietosuojavaltuutettujen nimeämisessä. Toimikautta pidennettiin yhdellä vuodella, jonka aikana uusia päätöksiä ja uusia hankkeita oli tavallista vähemmän. Tämä vähensi kiinnostusta verkkosivustoa kohtaan.
5. Tehostetaan Euroopan tietosuojavaltuutetun henkilöstöresurssien sekä taloudellisten, teknisten ja organisatoristen resurssien käyttöä (asianmukaisten prosessien, valtuuksien ja riittävän tietämyksen avulla).
KTI 9 ja 10. Molemmat tavoitteet saavutettiin.

KTI	Kuvaus	Tulokset 2013	Tulokset 2014	Tavoite
KTI 1	Tehtyjen tarkastusten/kohdekäyntien määrä Mittausmenetelmä: verrataan tavoitteeseen	3 kohdekäyntiä 8 tarkastusta	4 kohdekäyntiä 4 tarkastusta	Vähintään 8
KTI 2	Euroopan tietosuojavaltuutetun EU:n toimielimissä ja elimissä yksin tai yhteistyössä järjestämien tiedotus- ja koulutusaloitteiden määrä (työpajat, kokoukset, konferenssit, koulutukset ja seminaarit) Mittausmenetelmä: verrataan tavoitteeseen	4 koulutusta 4 työpajaa (3 yhteistyössä tietotekniikkapolitiikasta vastaavan yksikön kanssa)	8 (3 EUSAn, 1 tietosuojakoordinaattorin, 2 tietosuojavastaavan, 1 EIPAn, 1 viestinnän PO:n kanssa)	8 (työpajat ja koulutuskurssit)
KTI 3	Tietosuojavastaavien/tietosuojakoordinaattorien tyytyväisyys koulutukseen ja neuvontaan Mittausmenetelmä: Tietosuojavastaavien/tietosuojakoordinaattorien tyytyväisyyskysely, joka toteutetaan aina koulutuksen tai neuvonnan yhteydessä	Tietosuojavastaavien peruskoulutus: myönteisen palautteen osuus 70 % Euroopan puolustusviraston henkilöstökoulutus: myönteisen palautteen osuus 92 %	100 %	Myönteisen palautteen osuus 60 %
KTI 4	Euroopan tietosuojavaltuutetun lainsäätäjälle antamien lausuntojen sekä virallisten ja epävirallisten huomautusten määrä Mittausmenetelmä: verrataan edellisvuoteen	Lausunnot: 20 Viralliset huomautukset: 13 Epäviralliset huomautukset: 33	Lausunnot: 15 Viralliset huomautukset: 13 Epäviralliset huomautukset: 33	Vuoden 2013 tulokset vertailuarvona
KTI 5	Toimintasuunnitelmaan sisältyvien tapausten täytäntöönpanoaste. Mittausmenetelmä: Vuoden 2013 toimintasuunnitelman mukaisesti täytäntöön pantujen ns. punaisten aloitteiden (määräaika niitä koskevien huomautusten esittämiselle on umpeutunut) prosenttiosuus	90 % (18/20)	89 %	90 %
KTI 6	Niiden 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän käsittelemien tapausten määrä, joiden käsittelyä Euroopan tietosuojavaltuutettu on tukenut merkittäväällä tavalla kirjallisilla lausunnoillaan. Mittausmenetelmä: verrataan edellisvuoteen	13	27	Vuoden 2013 tulokset vertailuarvona
KTI 7	Niiden tapausten määrä, joissa on annettu tekniseen kehitykseen liittyviä neuvoja. Mittausmenetelmä: verrataan tavoitteeseen	21	58	20
KTI 8	Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivuston kävijämäärä Mittausmenetelmä: verrataan edellisvuoteen	293 029 (63 %:n kasvu vuoteen 2012 verrattuna)	194 637	Vuoden 2013 tulokset vertailuarvona
KTI 9	Talousarvion täytäntöönpanoaste Mittausmenetelmä: vuoden aikana käsiteltyjen maksujen määrä jaettuna vuoden talousarviolla	84,7 %	85,8 %	85 %
KTI 10	Euroopan tietosuojavaltuutetun henkilöstön koulutuksen täytäntöönpanoaste Mittausmenetelmä: toteutuneiden koulutuspäivien määrä jaettuna arvioidulla koulutuspäivien määrällä	85 %	87,4 %	80 %

VALVONTA JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

Yksi Euroopan tietosuojavaltuutetun päätehtävistä on EU:n toimielinten ja elinten tietojenkäsittelytoimien riippumaton valvonta. Oikeusperustana on tietosuojasetus (EY) N:o 45/2001, jossa säädetään tietojenkäsittelijöiden velvollisuuksista sekä niiden henkilöiden oikeuksista, joiden henkilötietoja käsitellään.

Valvontatehtäviin kuuluu tietosuojavastaavien tukeminen ja neuvominen tekemällä riskialttiiden tietojenkäsittelytoimien ennakkotarkastuksia sekä tutkimusten, myös paikalla tehtävien tarkastusten, suorittaminen ja kantelujen käsittely. EU:n hallintoa voidaan neuvoa myös antamalla hallinnollisia toimenpiteitä koskevia neuvoja tai julkaisemalla aihekohtaisia ohjeita.

Strateginen tavoite

Edistetään tietosuojakulttuuria EU:n toimielimissä ja elimissä siten, että ne ovat tietoisia velvollisuuksistaan ja noudattavat vastuullisesti tietosuojavaatimuksia.

Tietosuojavastaavat

Euroopan tietosuojavaltuutettu sai vuonna 2014 ilmoitukset yhdeksän uuden tietosuojavastaavan nimittämisestä EU:n toimielimiin.

Euroopan tietosuojavaltuutettu osallistui Brysselissä kesäkuussa pidettyyn (Euroopan parlamentin ja Euroopan komission isännöimään) ja Thessalonikissa marraskuussa pidettyyn (Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen (Cedefop) isännöimään) tietosuojavastaavien kokoukseen.

Kesäkuun kokouksessa Euroopan tietosuojavaltuutettu esitteli EU:n tietosuojalainsäädännön uudistuksen nykytilannetta ja alaan liittyvää oikeuskäytäntöä. Kokouksessa oli myös sopiva tilaisuus esitellä rekisteröityjen oikeuksia koskevat tietosuojavaltuutetun ohjeet. Niiden esittelyä seurasi perusteellinen keskustelu pyyntöjen käsittelyn käytännön mahdollisuuksista.

Cedefopin isännöimä kokous tarjosi tilaisuuden tarkastella Euroopan tietosuojavaltuutetun uutta tehtävää ja tietosuojavastaavien asemaa kansainvälisissä yhteyksissä. Tietosuojavaltuutettu

esitteli myös heinäkuussa 2014 hyväksytyyn henkilötietojen siirtoa koskevan kantansa sekä eturistiriitoja koskevat ohjeet. Kummankin asiakirjan pohjalta käytiin kiinnostavia keskusteluja. Myös turvallisuus- ja teknologiakysymysten nykytilaa koskevaa katsausta arvostettiin erityisesti, koska tietosuojavaltuutetulla on kokemusta pilvipalvelujen käytöstä ja tietoturvaloukkausten käsittelystä. Tietosuojavaltuutettu esitteli myös eräitä merkittäviä valvonta- ja täytäntöönpanotyössä käsiteltäviä kysymyksiä. Niitä olivat muun muassa kuulemismenettely hallintojohtajien kokouksessa (Collège des Chefs d'administration), tietosuojavastaavien osallistuminen kantelujen käsittelyyn ja tietosuojasetuksen 20 artiklan mukaisen oikeuksien siirtämisen dokumentoinnin tärkeä merkitys.

Kesäkuussa 2014 järjestettiin tietosuojavastaaville koulutustilaisuus välittömästi tietosuojavastaavien kokouksen yhteydessä. Lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutetun työntekijöiden ja eräiden tietosuojavastaavien välillä pidettiin kahdenkeskisiä kokouksia tietosuojavastaavien erityisistä neuvontatarpeista. Kehittämällä neuvontakäyntejä on voitu vastata entistä paremmin tietosuojavastaavien erityistarpeisiin.

Euroopan tietosuojavaltuutetun saamien puhelintiedustelujen lisääntymisen myötä perustettiin tukipuhelin tietosuojavastaaville. Se on toiminnassa tiettyinä päivinä viikossa, ja siihen vastaa tietosuojavaltuutetun työntekijä. Tukipuhelimesta voidaan tarjota nopeasti ja epävirallisesti erityisneuvontaa ja vastauksia yksinkertaisiin tietosuojavastaavien esittämiin kysymyksiin. Näin lujitetaan tietosuojavaltuutetun ja EU:n toimielinten tietosuojavastaavien yhteisön välistä hyvää yhteistyötä ja viestintää. Vuonna 2014 tukipuhelimeen soitettiin keskimäärin neljä kertaa kuukaudessa.

Ennakkotarkastukset

Euroopan tietosuojavaltuutetulle ilmoitettu suuri määrä riskialttiita tietojenkäsittelytoimia (80 % vuonna 2014) liittyy kaikille EU:n toimielimille ja elimille yhteisiin hallinnollisiin menettelyihin, joita ovat muun muassa työntekijöiden rekrytointi ja vuotuinen arviointi sekä hallinnollisten tutkimusten toteuttaminen.

Koska Euroopan tietosuojavaltuutettu sai vuosina 2013 ja 2014 huomattavan määrän ilmoituksia ja vielä enemmän noudatettavia suosituksia, se laati noudatettavien suositusten valintaa koskevat kriteerit. Noudatettavien suositusten valikoinnin ansiosta toimet voidaan keskittää riskialttiiden tietojenkäsittelytoimien hallintaan. Asianomaisen toimielimen tai elimen tietosuojavastaava noudattaa muita tietosuojavaltuutetun suosituksia vastuullisuuden periaatteen mukaisesti.

Ennakkotarkastuksissa perehdytään järjestelmällisesti EU:n toimielinten ja elinten toimintaan. Euroopan tietosuojavaltuutettu voi niiden perusteella ymmärtää tietosuojaperiaatteiden täytäntöönpanossa olevien puutteiden malleja. Ennakkotarkastustoimet tuottavat runsaasti tietoa. Annettujen lausuntojen suuren määrän ansiosta voidaan kehittää muita valvontatyökaluja, kuten tarkastuksia, kyselyjä, tutkimuksia, sääntöjen noudattamiseen liittyviä tarkastuskäyntejä ja neuvontakäyntejä.

Vuonna 2014 saatiin 80 ennakkotarkastusilmoitusta, joista yksi peruttiin myöhemmin. Vuonna 2013 saatujen jälkikäteen tehtyjen ilmoitusten sumaa pystyttiin edelleen purkamaan.

Vuonna 2014 annettiin 144 ennakkotarkastuslausuntoa (noin 58 % enemmän kuin vuonna 2013) ja 26 lausuntoa, jonka mukaan käsittelytoimi ei edellytä ennakkotarkastusta (24 %:n lisäys vuoteen 2013 nähden)¹. Kaiken kaikkiaan tutkittiin 185 ilmoitusta, joista osa johti yhteisen lausunnon antamiseen. Tutkittavana oli monenlaisia kysymyksiä, joista osaa kuvataan tämän raportin täydellisessä versiossa.

Kantelut

Suorittaessaan asetuksen (EY) N:o 45/2001 mukaisia päätehtäviään Euroopan tietosuojavaltuutettu "vastaanottaa ja tutkii kanteluita" sekä "suorittaa tutkimuksia joko omasta aloitteestaan tai kantelun perusteella" (46 artikla).

Vuonna 2014 Euroopan tietosuojavaltuutettu sai 110 kantelua eli noin 41 prosenttia enemmän kuin vuonna 2013. Kanteluista 72:ta ei otettu käsiteltäväksi. Valtaosa niistä koski tietojen käsittelyä kansallisella tasolla eikä EU:n toimielimessä tai elimessä.

¹ Kun Euroopan tietosuojavaltuutetulle toimitetaan ilmoitus, johon liittyvä tietojenkäsittelytoimi ei kuulu 27 artiklan piiriin, tietosuojavaltuutettu voi kuitenkin antaa suosituksia.

Loppujen 39 kantelun perusteella oli tehtävä perusteellinen tutkimus (kasvua noin 30 prosenttia vuoteen 2013 verrattuna). Lisäksi 31. joulukuuta 2014 tutkinta-, tarkistus- tai jatkotoimivaiheessa oli edelleen 18 tutkittavaksi hyväksyttyä, aiempina vuosina esitettyä kantelua (kolme vuodelta 2011, kolme vuodelta 2012 ja 12 vuodelta 2013).

Sääntöjen noudattamisen valvonta

Euroopan tietosuojavaltuutettu vastaa asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltamisen seurannasta ja varmistamisesta. Seuranta toteutetaan monin eri tavoin: puolivuositain tehtävillä tilanekartoituksilla tai tarkemmin kohdennetuilla toimilla, esimerkiksi kohdekäynnein ja tarkastuksin.

Euroopan tietosuojavaltuutettu on äskettäin alkanut tehdä uudentyypisiä käyntejä paikalla. Niitä nimitetään **neuvontakäynneiksi**, ja niiden yhteydessä nimitetään kaksi tietosuojavaltuutetun työntekijää paikalla työskenteleviksi konsulteiksi. Tällainen käynti on käytännönläheinen työväline, jonka avulla voidaan ratkaista erityisongelmia, lisätä tietoisuutta, parantaa yhteistyötä ja vahvistaa asianomaisen elimen vastuullisuutta. Eräässä tapauksessa neuvontakäyntiä seurasi tietosuojavaltuutetun työntekijän lyhytaikainen **komennus**.

Vuoden 2014 tammikuun ja joulukuun välisenä aikana tehtiin kohdekäynti seuraaviin unionin virastoihin: Euroopan investointirahasto, Euroopan unionin satelliittikeskus, Euroopan GNSS-virasto ja Euroopan unionin turvallisuusalan tutkimuslaitos.

Vuonna 2014 jatkettiin aiempien tarkastusten seuranta. Lisäksi tarkastettiin Frontex ja Euroopan parlamentti sekä tehtiin kohdennettu tarkastus, joka koski Euroopan komissiossa ja neuvostossa olevia terveystietoja.

Hallinnollisia toimenpiteitä koskevat kuulemiset

Euroopan tietosuojavaltuutettu antaa tietosuoja-asioita koskevia lausuntoja joko EU:n toimielimen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan. Euroopan tietosuojavaltuutettu voi antaa lausunnon **yleisesti sovellettavasta** hallinnon päätöksestä tai muusta toimesta, joka liittyy henkilötietojen käsittelyyn asianomaisessa unionin toimielimessä (28 artiklan 1 kohta). Hän voi myös antaa neuvoja tapauksissa, joihin liittyy **erityisiä käsittelytoimia tai erityiskysymyksiä**, jotka koskevat tietosuoja-asetuksen tulkintaa (46 artiklan d alakohta).

Kuulemisten järjestämiseen sovelletaan **vastuullisuuden** periaatetta. EU:n toimielinten olisi ensiksi pyydettävä neuvontaa sisäisesti omalta tietosuojavastaavaltaan ja otettava hänet sen vuoksi mukaan tietosuoja koskevaan oikeuteen vaikuttavien toimenpiteiden suunnitteluun. Jos tietosuojavastaava ei löydä sopivaa ratkaisua, voidaan pyytää neuvoa Euroopan tietosuojavaltuutetulta. Pyydettävien neuvojen on liityttävä **uusiin** tai **monimutkaisiin kysymyksiin** (ei ennakkotapausta samasta aiheesta, doktriinin puuttuminen tai tietosuoja-asetuksen tiettyjen käsitteiden määritelmien epäselvyys).

Vuonna 2014 saatiin 48 hallinnollista toimenpidettä koskevaa kuulemispyyntöä. Tutkittavana oli monenlaisia kysymyksiä, joista osaa kuvataan tämän raportin täydellisessä versiossa.

Tietosuojaohjeet

Helmikuussa 2014 Euroopan tietosuojavaltuutettu julkaisi **ohjeet yksilöiden oikeuksista henkilötietojen käsittelyssä**.

Ohjeiden sisältö perustuu rekisteröityjen oikeuksia koskeviin Euroopan tietosuojavaltuutetun kannanottoihin, joita on kehitetty edelleen unionin tietojenkäsittelytoimia koskevissa tietosuojavaltuutetun lausunnoissa. Ohjeissa kuvataan tietosuojavaltuutetun kannanottoja ja suosituksia, jotka koskevat asetuksen (EY) N:o 45/2001 asiaan liittyviä periaatteita, ja annetaan tietoja nykyisistä parhaista käytännöistä ja muista asiaan liittyvistä kysymyksistä. Niissä kuvataan esimerkiksi tietosuoja-asetuksen mukaista henkilötietojen laajaa käsitettä, jonka mukaan henkilötiedot käsittävät paljon muutakin kuin vain tietyn henkilön nimen.

Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi 14. heinäkuuta 2014 **henkilötietojen siirtoja koskevan kannanoton**, jossa unionin toimielimille ja elimille annetaan ohjeita asetukseen (EY) N:o 45/2001 sisältyvien säännösten tulkinnasta ja soveltamisesta henkilötietojen kansainvälisten siirtojen yhteydessä.

Ohjeet koskevat pääasiassa metodologista analyysia, joka EU:n toimielinten ja elinten on tehtävä ennen henkilötietojen siirtoa kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille.

Ohjeissa on esimerkkejä, joilla helpotetaan rekisterinpitäjien ja tietosuojavastaavien työtä kyseisten sääntöjen soveltamisessa. Lisäksi niissä on tarkistuslista vaiheista, joita on noudatettava asetuksen (EY) N:o 45/2001 9 artiklaa sovellettaessa. Asiakirjassa annetaan myös olennaisia tietoja

Euroopan tietosuojavaltuutetun valvonta- ja täytäntöönpanotehtävistä henkilötietojen siirron yhteydessä.

Joulukuussa 2014 julkaistiin **ohjeet henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja julkaisemisesta EU:n toimielinten ja elinten eturistiriitojen hallintaan liittyvien ilmoitusten yhteydessä**. Ohjeissa annetaan EU:n toimielimille ja elimille käytännön neuvontaa tietosuojasääntöjen noudattamisesta ja tasapainon löytämisestä avoimuuteen liittyvän yleisen edun ja yksityisyyttä ja tietosuoja koskevien yksilön oikeuksien välille. Tasapainoon pyrkimisellä voidaan tukea toimielinten ponnisteluja kansalaisten ja heidän etuaan ajavien tahojen luottamuksen lujittamiseksi.

Euroopan tietosuojavaltuutettu pyrkii vahvistamaan toimielinten vastuullisuutta muun muassa tarjoamalla **koulutusta ja ohjausta** tietosuojavastaaville, tietosuojakoordinaattoreille ja rekisterinpitäjille, jotta he saavat paremmat valmiudet ymmärtää tietosuojaperiaatteita ja mahdollisia velvoitteitaan.

Euroopan tietosuojavaltuutettu osallistui EU:n tietosuojapäivänä 28. tammikuuta 2014 tietosuojakoordinaattoreiden kokoukseen Euroopan komissiossa. Se käsitteli kokouksessa asetusta (EY) N:o 45/2001 tietosuoja koskevan yleisen säädöskehysten nykyisen uudistamisen valossa. Samalla se tarkasteli yhdessä tietosuojakoordinaattoreiden kanssa, mitä erityispiirteitä tietosuoja-asetuksella on unionin julkista palvelua koskevana säädöksenä, sekä mahdollisia säädöksen uudistuksen yhteydessä toteutettavia parannuksia.

Euroopan tietosuojavaltuutettu järjesti 13. kesäkuuta 2014 EU:n toimielinten ja elinten tietosuojavastaaville yleisen koulutustilaisuuden ilmoituslomakkeen täyttämiseksi.

Lisäksi eräiden virastojen (Frontex) työntekijöille tai niiden (ECDC, EUISS, EIR) tietosuojavastaaville annettiin pyynnöstä erityiskoulutusta. Sitä tarjottiin myös neuvoston, alueiden komitean ja talous- ja sosiaalikomitean harjoittelijoille.

Kesä- ja joulukuussa 2014 pidettiin luentoja julkisen hallinnon Eurooppa-instituutin (EIPA) Maastrichtissa järjestämällä koulutuskursseilla, joihin osallistui tietosuojavastaavia, tietosuojakoordinaattoreita ja rekisterinpitäjiä. Euroopan tietosuojavaltuutettu puhui asetuksen (EY) N:o 45/2001 erityispiirteistä ja omasta roolistaan valvonta- ja täytäntöönpanotyössä, ja esitteli kaksi tapaustutkimusta, joista toinen koski kansainvälisiä henkilötietojen siirtoja ja toinen oikeutta tutustua tietoihin kantelun yhteydessä.

TOIMINTALINJAT JA KUULEMISET

Euroopan tietosuojavaltuutettu neuvoo Euroopan unionin toimielimiä ja elimiä tietosuoja-asioissa monilla politiikan aloilla. Neuvonta kattaa sekä lainsäädäntöehdotukset että muut aloitteet, jotka saattavat vaikuttaa henkilötietojen suojaan EU:ssa. Yleensä tietosuojavaltuutettu antaa virallisen lausunnon mutta voi antaa neuvoja myös huomautusten tai toimintalinja-asiakirjojen muodossa.

Strateginen tavoite

Varmistetaan, että EU:n lainsäätäjät (komissio, parlamentti ja neuvosto) ovat tietoisia tietosuoja-vaatimuksista ja sisällyttävät tietosuojan uuteen lainsäädäntöön.

Vuoden 2014 painopisteet

Erityisten aloitteiden osalta Euroopan tietosuojavaltuutetun vuoden 2014 luettelossa määriteltiin ennakoivasti viisi tietosuojan kannalta strategisesti olennaisen tärkeää alaa. Niihin liittyvästä toiminnasta esitetään jäljempänä yhteenveto (tarkemmat tiedot annetaan koko raportissa).

- Kohti tietosuoja-alan uutta oikeudellista kehystä
- Palautetaan luottamusta kansainväliseen tiedonsiirtoon Prism-ohjelman paljastumisen jälkeen
- Talouskasvua vahvistavat aloitteet ja digitaalistrategia
- Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen kehittäminen
- Rahoitusalan uudistaminen.

Kohti tietosuoja-alan uutta oikeudellista kehystä – ollaanko jo loppusuoralla?

Tietosuoja koskevan säädöskehysten uudistaminen on ollut yksi viime vuosien laajimmista ja monimutkaisimmista haasteista EU:n lainsäätäjille. Kansallisella, EU:n ja kansainvälisellä tasolla on osoitettu suurta kiinnostusta kahta säädösehdotusta kohtaan, joista ensimmäinen koskee yleistä tietosuoja-asetusta ja toinen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä henkilötietojen käsittelystä rikosten torjumista, tutkimista, selvittämistä ja syytteesenpanoa tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten. Euroopan tietosuojavaltuutettu jatkoi tiivistä yhteistyötä parlamentin, neuvoston ja komission kanssa vuonna 2014 käytyjen tärkeiden neuvottelujen aikana.

Palautetaan luottamusta kansainväliseen tiedonsiirtoon Prism-ohjelman paljastumisen jälkeen

Vuonna 2013 paljastuneessa tiedustelu- ja lainvalvontaviranomaisten toteuttamassa EU:n kansalaisten joukkovalvonnassa vähät välitettiin yksilöiden oikeudesta yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan. Euroopan tietosuojavaltuutettu osallistui Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien valiokunnan lokakuussa 2013 järjestämään julkiseen kuulemiseen. Se korosti siellä vakavia huolenaiheita ja sitä, että EU:n on vakiinnutettava yksityisyyden suojan valvonta. Komission tiedonannosta Euroopan parlamentille ja neuvostolle ”Luottamuksen palauttaminen EU:n ja Yhdysvaltojen väliseen tietojen siirtoon” 20. helmikuuta 2014 annetussa lausunnossa kehiteltiin tätä viestiä edelleen. Tietosuojavaltuutettu toi esille tukensa Yhdysvaltojen yksityisyyden suoja koskevalle säädökselle ja kehotti edistämään kansainvälisiä yksityisyysnormeja yhdessä EU:n tietosuoja koskevan säädöskehysten uudistusten nopean hyväksymisen kanssa.

Taloukasvua vahvistavat aloitteet ja digitaalistrategia

Euroopan tietosuojavaltuutettu osallistui rakentavassa hengessä ja laajalti tämän alan politiikan laadintaan. Aiheina olivat kilpailukyky ja kuluttajansuoja, internetin hallinnointi, sisämarkkinoiden toiminta, digitaaliset sisämarkkinat sekä tulli ja maatalous. Tietosuojavaltuutettu myös seurasi tiiviisti niin sanotun turvasatamasopimuksen kehitystä sekä komission neuvotteluja uusista kauppasopimuksista (esim. TTIP ja TiSA) siltä osin kuin ne mahdollisesti vaikuttavat yksityisyyteen ja tietosuojaan.

Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen kehittäminen

EU tarkasteli vuonna 2014 edistymistä lukuisissa erityisaloitteissa, joista mainittakoon Europolin

tulevaisuus, Eurojust ja syyttäjänvirasto, asevalvonta ja varojen jäädyttäminen, sekä edistymistä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen luomisessa. Euroopan tietosuojavaltuutettu jatkoi aktiivista osallistumista tämän laajan asialistan muotoilemiseen.

Rahoitusalan uudistaminen

Euroopan tietosuojavaltuutettu on kehittänyt asiantuntemustaan tietosuojanormien soveltamisessa rahoituspalveluja koskevan sääntelyn suunnitteluun ja täytäntöönpanoon. Se julkaisi ensimmäiset ohjeet rahoitusosalalle ja antoi neuvoja osakkeenomistajien oikeuksien, pankkijärjestelmän häiriönsietokyvyn ja arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien avoimuuden suhteen ehdotetuista erityistoimenpiteistä.

YHTEISTYÖ

Euroopan tietosuojavaltuutettu tekee yhteistyötä muiden tietosuojaviranomaisten kanssa edistääkseen tietosuojan yhdenmukaisuutta kaikkialla EU:ssa. Tähän kuuluu myös yhteistyö EU:n entisen kolmannen pilarin nojalla perustettujen valvontaelinten kanssa sekä laaja-alaisten tietojärjestelmien yhteydessä.

Strateginen tavoite

Tietosuojan yhdenmukaisuuden lisäämiseksi koko EU:ssa jatketaan yhteistyön tiivistämistä tietosuojaviranomaisten ja etenkin 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän kanssa.

Vuonna 2014 jatkettiin aktiivista osallistumista **29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän** toimintaan tietosuojan yhdenmukaisuuden parantamiseksi EU:ssa.

Euroopan tietosuojavaltuutettu osallistuu 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän toimintaan ryhmän jäsenenä, ja sen vastuulla on suurten tietosuojaviranomaisten osuutta vastaava osuus toiminnasta. Osallistuminen on kuitenkin valikoivaa. Painopisteenä on toiminta, jossa tietosuojavaltuutetun panos tuottaa lisäarvoa erityisesti EU:n näkökulman mukaan tuomisen myötä. Esimerkkinä tästä on oikeutettua intressiä koskeva 29 artiklan mukaisen työryhmän lausunto. Laitesormenjälkeä ja miehittämättömiä ilma-aluksia sekä esineiden internetiä koskevien lausuntojen laatimiseen osallistuttiin myös tiiviisti.

Suora yhteistyö kansallisten viranomaisten kanssa on yhä tärkeämpää Eurodacin, viisumitietojärjestelmän (VIS), toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) ja tullitietojärjestelmän (TTJ) kaltaisten laaja-alaisten kansainvälisten tietokantojen kehittämisen yhteydessä, sillä niiden valvonta edellyttää koordinoitua lähestymistapaa. Tätä yhteistyötä tehdään tällä alalla toteutettavan valvontatyön lisäksi mutta erillään siitä (ks. luku 2). Vuonna 2014 Euroopan tietosuojavaltuutettu toimi vuoden 2013 tapaan uuden SIS II:n valvonnan koordinoitiryhmän sihteeristönä ja Eurodacin, VIS:n ja TTJ:n valvonnan koordinoitiryhmän puheenjohtajana. Tietosuojavaltuutettu hoiti tältä osin seuraavia tehtäviä:

- asianmukainen suunnittelu taloudellisten resurssien ja henkilöresurssien jakamiseksi ajoissa;
- ryhmien kokousten koordinointi;
- asiaan liittyvien asiakirjojen laatiminen ja levittäminen;
- yhteistyö ryhmien jäsenten kanssa kokousten välissä toiminnan valmistelemiseksi.

Euroopan tietosuojavaltuutettu osallistui 5. kesäkuuta 2014 Strasbourgissa pidettyyn **tietosuojaviranomaisten Euroopan konferenssiin**. Sen järjestivät Euroopan neuvosto ja Ranskan Commission Nationale de l' Informatique et des Libertés (CNIL).

Vuoden 2014 konferenssissa pohdittiin, miten tietosuojaviranomaisten välistä yhteistyötä voitaisiin parantaa globaalistuvassa maailmassa. Lisäksi hyväksyttiin päätöslauselma, jossa kehoitettiin Euroopan neuvostoa yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehdyn yleissopimuksen 108 uudistamisesta käytävien neuvottelujen yhteydessä vahvistamaan yksilöiden oikeuksien suojaa erityisesti perustamalla riippumattomia valvontaviranomaisia, joilla on täytäntöönpanovaltuudet ja jotka pystyvät tekemään tehokasta yhteistyötä.

Vuoden 2014 **kansainvälisen konferenssin** järjesti Mauritiuksen tietosuojavirasto, ja se pidettiin 12.–16. lokakuuta.

Esityslistalla olevia aiheita olivat muun muassa yksityisyys ja tietosuoja kehittyvässä maailmassa, keskitetty palvelupiste, keskittäminen vai läheisyys, valvonta vai tietovalvonta, yksityisyyttä digitaaliaikakaudella koskeva YK:n yleiskokouksen antama päätöslauselma, sähköinen terveydenhuolto ja tietosuoja, etiikka, perusoikeudet ja massadata sekä verkon neutraalius ja tietosuoja. Euroopan tietosuojavaltuutettu osallistui vastuullisuutta käsitelleeseen työpajaan ja yksityisyyttä ilman aluerajoja käsitelleeseen paneeliin. Johtaja piti puheen verkon neutraaliutta koskeneessa paneelissa.

Yksi konferenssin tärkeistä saavutuksista oli **kansainvälistä lainvalvontayhteistyötä koskevan**

[järjestelyn ja päätöslauselman](#) hyväksyminen tietosuojaviranomaisten suljetussa istunnossa (13.–14. lokakuuta). Tästä hankkeesta on keskustelua monia vuosia, ja Euroopan tietosuojavaltuutettu on osallistunut siihen tiiviisti tukemalla neuvotteluja. Teknologian, kuten pilvipalvelujen, massadatan ja esineiden internetin nopean kehityksen myötä on syntynyt tarve määrittellä puitteet tietosuojaviranomaisten rajat ylittävälle yhteistyölle.

Euroopan tietosuojavaltuutettu piti [IPEN-aloitetta](#) koskeneessa suljetussa istunnossa lyhyen luennon, joka herätti syvää kiinnostusta.

Lisäksi jatkettiin osallistumista keskeisiin kokouksiin ja tiedon tuottamista keskeisiin asiakirjoihin, joita käsiteltiin seuraavissa organisaatioissa: Euroopan neuvosto (yleissopimusta 108 ja

tietoverkkorikollisuutta koskevaa yleissopimusta käsittelevät neuvoo-antavat komiteat), OECD, APEC, maailmanlaajuinen yksityisyyden suojan täytäntöönpanoa koskeva verkosto (GPEN), tietosuojaviranomaisten ranskankielinen yhdistys (AFAPDP), iberioamerikkalainen tietosuojaverkosto, kansainvälinen tietosuojaa ja televiestintää käsittelevä työryhmä (ns. Berlin Group) sekä tietosuoja- ja yksityisyydensuojavaltuutettujen kansainvälinen konferenssi.

Euroopan tietosuojavaltuutettu pyrkii myös tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan antamaan neuvontaa ja esittämään huomautuksia tietosuojan kehityksestä EU:n ulkopuolisissa maissa sekä kansainvälisten järjestöjen, kuten UNHCR:n, tietosuojakäytännöistä.

OIKEUSTAPAUKSET

Euroopan unionin tuomioistuin on PNR-tapauksissa (asia C-317/04 ja asia C-318/04, päätökset 17. maaliskuuta 2005) tunnustanut Euroopan tietosuojavaltuutetun oikeuden olla väliintulijana käsiteltäessä tuomioistuimessa nostettuja kanteita. Unionin tuomioistuin käytti väliintulo-oikeuden perusteena asetuksen (EY) N:o 45/2001 41 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa, jonka mukaan Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on ”antaa ohjeita yhteisöjen toimielimille ja elimille kaikista henkilötietojen käsittelyä koskevista seikoista”. Tämä neuvoo-antava tehtävä ei koske vain henkilötietojen käsittelyä näissä toimielimissä tai elimissä. Unionin tuomioistuin tulkitsi Euroopan tietosuojavaltuutetulle tietosuoja-asetuksen 47 artiklassa annettua toimivaltaa 41 artiklan tarkoituksen mukaisesti.

Vuonna 2014 Euroopan tietosuojavaltuutettu oli väliintulijana seuraavissa asioissa:

- asia T-115/13, Dennekamp v. parlamentti (avoimuus / asiakirjoihin tutustuminen)

- asia T-343/13, CN v. parlamentti (arkaluontoisten henkilötietojen julkaiseminen verkkosivustolla)
- asia C-615/13 P, ClientEarth/PAN Europe (henkilötietojen käsitteen tulkinta avoimuuden ja asiakirjoihin tutustumisen yhteydessä ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 8 artiklan b alakohdan noudattaminen sekä yksityisyyttä koskevan perusoikeuden ja henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeuden välinen ero).

Asetuksen (EY) N:o 45/2001 mukaan Euroopan tietosuojavaltuutetun päätöksiin voidaan hakea muutosta Euroopan unionin tuomioistuimelta (32 artikla). Esimerkiksi Euroopan tietosuojavaltuutetun kanteluasioissa (ks. luku 2) tekemiin päätöksiin voidaan hakea muutosta unionin tuomioistuimelta. Tähän mennessä muutosta on hakenut kolme kantelijaa. Muutoksenhakua ei hyväksytty kaikissa kolmessa tapauksessa.

ASIAKIRJOJEN JULKISUUS / AVOIMUUS

Euroopan tietosuojavaltuutettuun sovelletaan EU:n toimielimenä ja sen työjärjestyksen mukaan asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annettua vuoden 2001 asetusta. Tietosuojavaltuutetun hallussa oleviin asiakirjoihin tutustumista koskevien pyyntöjen määrä on kasvanut tasaisesti vuosien mittaan. Vuonna 2013 pyyntöjä oli 24, ja niiden määrä kaksinkertaistui edellisvuoteen nähden. Vuonna 2014 käsiteltiin 18 pyyntöä, joista neljä oli alkuperäistä vastausta koskevia uudistettuja pyyntöjä.

Tällä alalla käsiteltävien tapausten määrän lisääntyminen osoittaa yksityiskohtaisempien ohjeiden tarvetta asiakirjojen julkisuutta koskevan asetuksen käytännön täytäntöönpanosta. Parhailaan pyritään parantamaan vastausten käsittelyn menetelmiä uusimpien käytäntöjen pohjalta. Euroopan tietosuojavaltuutettu antaa vuonna 2015 EU:n toimielimille ja elimille käytännön neuvontaa avoimuuden ja henkilötietojen suojaamisen tarpeen tasapainottamisesta unionin tuomioistuimen asiassa Bavarian Lager antaman tuomion valossa.

SEURANTATEKNOLOGIA

Euroopan tietosuojavaltuutettu jatkoi vuonna 2014 uuteen teknologiaan liittyvien yksityisyyden suojaan kohdistuvien riskien arviointia keräämällä ja analysoimalla tietoa tapauskohtaisesti. Rekisterinpitäjille annettiin monin eri tavoin neuvontaa tietoturvasäännösten noudattamisen teknisistä näkökohdista. Jäljempänä on yhteenveto osasta tätä toimintaa. Lisätietoa on tämän raportin täydellisessä versiossa sekä Euroopan tietosuojavaltuutetun [tiedotuslehdessä](#).

Yhä useammat (esimerkiksi henkilön päällä pidettävät tai autoon asennetut) laitteet on varustettu liitännöillä, joiden kautta voidaan siirtää niiden keräämiä tietoja.

On esitetty huoli siitä, että tietoturva ei välttämättä pysy ajan tasalla henkilötietojen keräämisen ja siirtämisen lisääntyessä. Myös laajalti käytössä olevissa järjestelmissä havaittujen vakavien tietoturva-aukkojen määrä lisääntyy. Vuonna 2014 havaittiin, että osa yleisimmistä mobiililaitteista oli alttiita näennäisesti salattujen viestien telekuuntelulle. Lisäksi paljastui, että monissa Linux-järjestelmissä olevassa koodin osassa oli tietoturva-aukko, jonka ansiosta hyökkääjät pystyivät ohittamaan turvajärjestelmiä. Myös älypuhelimien käyttöjärjestelmissä havaittiin haavoittuvuus, jonka yhteydessä verkkoviestintään käytettävällä mikrosirulla voitiin ohittaa kaikki puhelimen "älykästä" osaa suojaavat järjestelmät ja päästä käsiksi kaikkiin älypuhelimeen tallennettuihin tietoihin.

Yleisesti käytettävissä järjestelmissä ilmenneet tietoturva-aukot herättivät vuonna 2014 laajaa kiinnostusta. Haavoittuvuuksille annettiin nimiä, esimerkiksi Heartbleed, Gotofail ja Poodle. Heartbleed-virhe² löydettiin OpenSSL:stä, joka on suosittu salausten menetelmä internetviestinnässä. Heartbleed mahdollistaa suojattavan tiedon lukemisen ja käyttöön saamisen.

Monet suositut internetpalvelut näyttivät olevan haavoittuvia ja toteuttivat tarpeelliset toimenpiteet korjatakseen pikaisesti järjestelmissään olevan virheen. Myös unionin toimielimet varmistivat palvelujensa tietoturvan. Tietoturva-aukkojen kohteena olleiden palvelujen käyttäjiä neuvottiin

vaihtamaan salasanansa, ja kohteena olleiden verkkosivustojen välisen verkkoliikenteen salaamiseen käytetyt sertifikaatit vaihdettiin. Kaikista näistä toimenpiteistä huolimatta voi edelleen olla olemassa päivittämättömiä palvelimia, jotka käyttävät edelleen ohjelmistoja, joissa on tietoturva-aukkoja.

Vuonna 2014 perustettiin Euroopan tietosuojavaltuutetun tietotekninen laboratorio, jonka laitteilla ja välineillä voidaan arvioida tiettyjen valvontaan käytettävien tuotteiden tai järjestelmien yksityisyydensuojaan liittyviä ominaisuuksia.

Tietotekninen laboratorio on nyt toiminnassa, ja sitä täydennetään liikkuvalla tietotekniikkajärjestelmällä, jolla tehdään esittelyjä ja kokeita ja/tai teknisiä testejä paikalla tehtävien tutkimusten ja tarkastusten yhteydessä.

Vuonna 2014 otettiin käyttöön Internet Privacy Engineering Network (IPEN) yhteistyössä kansallisten tietosuojaviranomaisten sekä elinkeinoelämää, tiedeyhteisöä ja kansalaisjärjestöjä edustavien kehittäjien ja tutkijoiden kanssa. Aloitteen tavoitteena on kehittää teknisiä käytäntöjä, joissa otetaan huomioon yksityisyyteen liittyvät kysymykset, sekä kannustaa teknisiä asiantuntijoita sisällyttämään yksityisyyden suojan takaavia järjestelmiä internetstandardeihin, palveluihin ja sovelluksiin.

Ensimmäinen IPEN-työpaja järjestettiin 26. syyskuuta 2014 Berliinissä. Työpajassa pyrittiin käytännönläheisen toimintamallin avulla havaitsemaan nykyisessä teknologiassa olevia yksityisyyteen liittyviä puutteita sekä kehittämään käyttökelpoisia ratkaisuja.

Ensimmäisen työpajan onnistumisen jälkeen IPEN-aloitteessa pyritään nyttemmin kehittämään ja käsittelemään toiminnan kohteiksi määriteltyjä hankkeita. IPEN tutkii edelleen keinoja kehittää yksityisyyden suojan huomioon ottavaa teknologiaa ja varmistaa, että yksityisyyden suoja tulee olemaan keskeinen näkökohta kaikille IT-suunnittelijoille.

Marraskuussa 2014 Euroopan tietosuojavaltuutettu esitti EU:n lainsäätäjän neuvonnan yhteydessä yleiskatsauksen EU:n tietosuoja koskevaan sovellettavaan säädöskehikseen sekä Euroopan komission hallintoa ja yksityisyyden suoja

2 CVE-2014-0160.

käsittävän työryhmän uudistuksen keskeisiin osatekijöihin. Työryhmässä keskusteltiin vuorovaikutteisten älykkäiden liikennejärjestelmien (C-ITS) käyttöön ottamisesta. Yksityisyyden suojaa koskevat näkökohdat ovat erittäin tärkeitä C-ITS-järjestelmien käyttöönotolle, koska tietoja voitaisiin käyttää profilointiin tai seurantaan. Tämän aloitteen seuranta jatkuu vuonna 2015.

Euroopan tietosuojavaltuutettu on laatinut ohjeita tietyille tietotekniikan aloille. Tavoitteena on parantaa valmiuksia antaa rekisterinpitäjille neuvoja teknisistä toimenpiteistä, joita käytetään tietosuojan tehokkaaseen toteutukseen tietojärjestelmissä. Ohjeet saadaan käyttöön vuoden 2015 kuluessa.

Euroopan tietosuojavaltuutetulle tiedotettiin vuonna 2012, että eräät EU:n verkkosivustot olivat estäneet järjestelmällisesti pääsyn niille [Tor-verkoston](#) kautta. Tätä rajoittavaa toimenpidettä perusteltiin verkoston tietoturvaan liittyvillä huolilla. Tietosuojavaltuutettu korosti, että EU:n sääntelykehys nimenomaisesti hyväksyy nimettömän viestinnän ja että sen tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus olisi arvioitava asianmukaisesti. Tämän näkemystenvaihdon jälkeen tarkistettiin asianmukaiset turvallisuusperiaatteet. Pääsyä Tor-verkoston kautta ei enää estetä

järjestelmällisesti. Tämä on niiden Euroopan maiden ja Euroopan ulkopuolisten maiden kansalaisten etu, jotka haluavat tai joiden täytyy suojata verkkokäyttämiseen liittyvää yksityisyyttä.

Euroopan tietosuojavaltuutetun teknologian ja tietotekniikkapolitiikan asiantuntemuksella on tärkeä merkitys muiden tietosuojaviranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön kannalta. Tietosuojavaltuutettu osallistui vuonna 2014 moniin työryhmien, ryhmien tai alaryhmien kokouksiin. Se kävi myös vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavassa eurooppalaisessa virastossa (eu-LISA) Tallinnassa. Sen tavoitteena oli parantaa tietoisuutta tietosuojaan liittyvistä asioista ja käynnistää keskusteluja järjestelmien tietotekniikasta ja IT-turvallisuuden hallinnoinnista. Kohdekäynti tehtiin erillään tarkastuksesta, joka aloitettiin eu-LISAn Strasbourgin toimipaikassa vuoden 2014 lopulla. Tarkastuskohteena oli järjestelmän turvallisuus ja operatiivinen hallinnointi.

Euroopan tietosuojavaltuutettu myötävaikutti muun muassa myös komission toimiin älykkäiden mittarien ja verkkojen alalla sekä komission kehittämään toimintamalliin, joka koskee pilvipalvelujen käyttämistä julkisessa hallinnossa.

VUODEN 2015 PÄÄTAVOITTEET

Vuosille 2015–2019 laaditusta yleisestä strategiasta on vuodeksi 2015 valittu seuraavat tavoitteet. Tuloksista raportoidaan vuonna 2016.

Valvonta ja täytäntöönpano

Vuonna 2015 jatketaan EU:n elinten vastuullisuuden edistämistä niiden toteuttamassa henkilötietojen käsittelyssä.

- **Kokemuskirjasto**

Euroopan tietosuojavaltuutettu hyödyntää kymmenvuotista kokemustaan asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltamisesta. Laadimme sisäisen oikeuskäytäntöämme koskevan rekisterin varmistaksemme arvokkaan asiantuntemuksemme luetteloinnin.

- **Asetus (EY) N:o 45/2001**

Euroopan tietosuojavaltuutettu tekee yhteistyötä Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission kanssa ja varmistaa vankan kokemuksensa pohjalta, että asetuksen (EY) N:o 45/2001 nykyiset säännökset muutetaan yleisen tietosuojasetuksen mukaisiksi.

- **Koulutus ja vuorovaikutus**

Euroopan tietosuojavaltuutettu antaa EU:n elimille edelleen koulutusta ja neuvontaa parhaista tavoista noudattaa tietosuojasääntöjä käytännössä keskittyen yksityishenkilöille suurta riskiä aiheuttavaan henkilötietojen käsittelyyn. Euroopan tietosuojavaltuutettu pitää yllä tiivistä vuorovaikutusta EU:n elinten kanssa ja tarjoaa niille asiaan liittyvää asiantuntemusta ja neuvontaa, minkä avulla saamme myös lisää käytännön tietoa kyseisten elinten todellisesta tilanteesta.

- **Tietosuojavastaavat**

Euroopan tietosuojavaltuutettu jatkaa tiiviissä yhteistyössä tietosuojavastaavien kanssa EU:n toimielinten tukemista pyrkimyksissä siirtyä pelkästään sääntöjen noudattamiseen perustuvasta toimintamallista myös vastuullisuutta korostavaan toimintamalliin. Tietosuojavaltuutettu tekee yhteistyötä tietosuojavastaavien kanssa erityisesti yksityisyyden suojaa koskevien vaikutustenarviointien ja tietoturvaloukkauksia koskevien ilmoitusten laatimisessa.

- **Koordinoitu valvonta**

Euroopan tietosuojavaltuutettu jatkaa laaja-alaisten tietojärjestelmien valvontaa tiiviissä yhteistyössä kansallisten tietosuojaviranomaisten kanssa.

- **Tarkastukset**

Euroopan tietosuojavaltuutettu parantaa tarkastus- ja kohdekäyntimenettelyjään sekä hioo erityisesti tietojärjestelmien tarkastusmenetelmää.

Toimintalinjat ja kuulemiset

Vuosille 2015–2019 laadittuun Euroopan tietosuojavaltuutetun strategiaan liittyy viisi toimintalinjojemme ja kuulemisten kannalta tärkeää aluetta vuodelle 2015:

- **Massadata ja digitaaliset sisämarkkinat**

Euroopan tietosuojavaltuutettu esittää vision siitä, miten EU:n olisi varmistettava yksityishenkilöiden mahdollisuudet toteuttaa käytön valvontaa ja nauttia massadatan eduista sekä organisaatioiden ja yritysten avoimuus ja vastuullisuus niiden toteuttamassa henkilötietojen käsittelyssä. Osallistumalla tapahtumiin ja keskusteluihin sääntelyviranomaisten kanssa tietosuojavaltuutettu kehittää edelleen vireää keskustelua, joka on syntynyt kilpailulainsäädäntöä, kuluttajansuojaa, yksityisyyden suojaa ja digitaalista taloutta koskevan ennakkolausuntonne pohjalta.

- **Tietosuojaa koskevan säädöskehityksen uudistustyön loppuun saattaminen**

Euroopan tietosuojavaltuutettu esittää ennen kesää 2015 toimitelmille toimintalinjoja koskevan selostuksen, jonka tarkoituksena on tiedottaa ja auttaa löytämään käytännönläheisiä ja joustavia ratkaisuja tuleviin kolmikantaneuvotteluihin, joita käydään yleisestä tietosuojasetuksesta ja direktiivistä, joka koskee tietosuojaa lainvalvontayhteistyön alalla. Tietosuojavaltuutettu myös panostaa uusien sääntöjen täytäntöönpanoon tiiviissä yhteistyössä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa. Tuemme erityisesti valmisteluja saumatonta Euroopan tietosuojaneuvostoon siirtymistä varten tämän rajoittamatta

kuitenkaan lainsäätäjien tulevaa päätöstä neuvoston sihteeristön organisaatiosta. Tietosuojavaltuutettu osallistuu varhaisvaiheen keskusteluun, jota käydään alakohtaisen lainsäädännön täytäntöönpanon kehityksestä, esimerkiksi direktiivin 2002/58/EY uudistamista koskevista ehdotuksista.

- **Kansainväliset sopimukset**

Euroopan tietosuojavaltuutettu tekee ennakoivasti yhteistyötä EU:n toimielinten kanssa varmistaakseen, että tietosuojaperiaatteet otetaan asianmukaisesti ja johdonmukaisesti huomioon neuvoteltaessa kauppaa tai lainvalvontaa koskevista kansainvälisistä sopimuksista, kuten TTIP, TiSA ja turvasatamasopimus, sekä Yhdysvaltojen kanssa tehdyn TFTP-sopimuksen automaattisesta uusimisesta määräajoin. Se tarjoaa tarvittaessa asiantuntemustaan ja apuaan myös voimassa olevien sopimusten, kuten PNR:ää koskevien kahdenvälisen sopimusten, seurantaan.

- **Päätöksentekijöiden tukeminen sisäasioiden alalla**

Euroopan tietosuojavaltuutettu aikoo yhteistyössä komission asiantuntijoiden kanssa laatia ohjeet tietosuojasääntöjen ja -periaatteiden sisällyttämisestä sisäistä turvallisuutta, rajaturvallisuutta ja muuttoliikettä koskeviin ehdotuksiin ja toimintamalleihin. Euroopan uudessa turvallisuusagendassa on pyrittävä lähentymiseen tämän alan erilaisten tietosuojasäädösten välillä ja johdonmukaisuuteen laaja-alaisen tietojärjestelmien valvonnassa. Tietosuojavaltuutettu on tarjoutunut tekemään yhteistyötä toimielinten kanssa eräiden erityistoimenpiteiden yhteydessä. Esimerkinä niistä ovat EU:n PNR-direktiivi ja älykkäitä rajoja koskeva paketti, joista käydään keskustelua. Tavoitteena on löytää keinoja, joiden avulla voidaan minimoida puuttuminen yksityisyyden suojaan ja tietosuojaan niiden monien yksilöiden osalta, joita erityistoimenpiteet saattavat koskea. Neuvontamme perustuu viimeaikaiseen oikeuskäytäntöön ja erityisesti tietojen säilyttämisestä annettua direktiiviä koskevaan unionin tuomioistuimen tuomioon asiassa Digital Rights Ireland. Tietosuojavaltuutettu laatii myös tausta-asiakirjan, jonka tarkoituksena on kehittää edelleen tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden käsitteitä erityisesti viimeaikaisen oikeuskäytännön valossa ja selittää, miten niitä olisi sovellettava tietosuojaan vaikuttaviin ehdotuksiin.

- **Työskentelymenetelmistä sopiminen EU:n toimielinten ja elinten kanssa**

Kuten Euroopan tietosuojavaltuutetun toimintalinja-asiakirjasta käy ilmi, tietosuojavaltuutettu pyrkii toimintalinjoihin ja kuulemisiin liittyviä tehtäviä hoitaessaan sopimaan toimielinten kanssa tehokkaista työtavoista tarvittaessa yhteisymmärrysmuistioiden avulla. Tietosuojavaltuutettu haluaa saada palautetta antamiensa neuvojen arvosta. Tämä on jatkoa viimeaikaiselle puheenjohtajavaltio Italian kanssa tehdylle tiiville yhteistyölle, joka koski direktiiviehdotusta veroviranomaisten välisestä automaattisesta pankkiyhteystietojen vaihdosta. Tiivistä yhteistyötä perusoikeusviraston kanssa jatketaan kumpaakin osapuolta kiinnostavissa kysymyksissä.

Yhteistyö

Euroopan tietosuojavaltuutetun tavoitteena on, että EU toimii yhdenmukaisesti yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevissa kysymyksissä. Tietosuojavaltuutetun strategian kantavana voimana on sen vuoksi tiivis yhteistyö muiden tietosuojaviranomaisten kanssa.

- **Koordinoitu valvonta**

Painopisteenä on edelleen tehokas ja jatkuva osallistuminen TTJ:n, Eurodacin, IMIn, SIS II:n and VIS:n koordinoituun valvontaan ja sen tukemiseen. Euroopan tietosuojavaltuutetun tavoitteena on vahvistaa ja tehostaa entisen kolmannen pilarin mukaisten järjestelmien hallinnointimallia.

- **29 artiklan mukainen tietosuojatyöryhmä**

Euroopan tietosuojavaltuutettu tekee tiivistä yhteistyötä tietosuojatyöryhmän kanssa. Tavoitteena on varmistaa kitkaton siirtyminen Euroopan tietosuojaneuvostoon sekä toimintalinjoja koskevien lausuntojen laatiminen ja osallistuminen niiden laadintaan sekä alaryhmien kokouksissa että täysistunnoissa, tarvittaessa esittelijänä. Yhteistyötä tehdään myös EU:n virastojen ja tietojärjestelmien operatiivisessa valvonnassa.

- **EU:n ulkopuoliset maat ja kansainväliset järjestöt**

Euroopan tietosuojavaltuutettu edistää tietosuojaa ja yksityisyyttä käsittelevien viranomaisten maailmanlaajuisista kumppanuutta, jonka avulla voidaan löytää

teknisiä ja sääntelyyn liittyviä ratkaisuja sellaisiin tärkeisiin tietosuojahaasteisiin kuin massadata, esineiden internet ja joukkovalvonta. Euroopan tietosuojavaltuutettu osallistuu myös täysipainoisesti keskusteluihin tietosuojasta ja yksityisyydestä kansainvälisillä foorumeilla kuten Euroopan neuvostossa ja OECD:ssä.

Tietotekniikkapolitiikka

- **Digitaalinen tietosuoja**

Yksi tärkeimmistä toimista tämän strategisen tavoitteen saavuttamiseksi on parantaa kumppanuutta sidosryhmien ja etenkin teknisen yhteisön kanssa. Sen avulla voidaan tehdä entistä monialaisempaa yhteistyötä sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan alalla.

- **Internet Privacy Engineering Network**

Euroopan tietosuojavaltuutettu jatkaa panostamista tietosuojaan ja yksityisyyteen tekniikan näkökulmasta. IPEN eroaa muista verkostoista siten, että siihen kuuluu tietosuojaviranomaisia, teollisuutta, tiedeyhteisöä ja kansalaisjärjestöjä edustavia tekniikan asiantuntijoita. Se keskittääkin toimintansa käytännön kysymyksiin. Vuonna 2015 on määrä laajentaa verkostoa ja jatkaa vuonna 2014 vakiinnutettua toimintaa.

- **Teknologian seuranta**

Teknologian seurantaan liittyvistä Euroopan tietosuojavaltuutetun toimista tulee entistä näkyvämpiä, ja muut sidosryhmät voivat hyödyntää niitä työssään. Sen lisäksi, että tietosuojavaltuutettu tiedottaa omasta toiminnastaan sekä yhteistyöstä tietosuojaviranomaisten ja teknologiaan keskittyvien asiantuntijaryhmien kanssa EU:n tasolla, toimitamme raporttimme myös yleisön saataville.

- **Teknologiaa ja tietosuoja koskevat ohjeet**

Tietosuojakulttuuria pyritään edistämään Euroopan tietosuojavaltuutetun valvomissa EU:n toimielimissä laatimalla vuonna 2015 ohjeet erityisiä tekniikan aloja, esimerkiksi mobiililaitteita, verkkopalveluja ja pilvipalveluja varten. Niitä täydennetään ohjeilla tietyistä asioista, kuten riskinhallinnasta.

- **Tietoturvallisuus**

Tietoturvallisuuden hallinnan merkitys on ajan myötä kasvanut. Euroopan tietosuojavaltuutettu

kehittää edelleen asiantuntemustaan tietoturvallisuuden alalla ja soveltaa sitä järjestelmällisesti valvontaviranomaisen tarkastustoiminnassaan ja kumppanina yhteistyössä tietoturvallisuusyhteisön kanssa keskittyen erityisesti EU:n toimieliimiin.

Muut toiminnan alat

Tiedotus ja viestintä

Vuosi 2015 on Euroopan tietosuojavaltuutetulle muutosten vuosi. Uudelta mandaatilta ja uudelta strategialta odotetaan paljon, ja seuraavien viiden vuoden aikana halutaan saada aikaan hyviä tuloksia. Tätä taustaa vasten toteutetaan useita tärkeitä tiedotus- ja viestintähankkeita. Niitä ovat muun muassa

- **Uusi visuaalinen identiteetti**

Merkittävä hanke vuodelle 2015 on visuaalisen identiteetin uudistaminen. Siihen kuuluu uusi logo ja graafinen ulkoasu. Visuaalisen identiteetin muuttamisen kerrannaisvaikutuksena on, että kaikki Euroopan tietosuojavaltuutetun tiedotusaineistokin on päivitettävä (esim. esittelymateriaali, julkaisut ja verkkosivusto). Kyseessä on siis pitkäaikainen hanke, koska nykyisen aineiston käyttöä ja päivittämistä jatketaan, kunnes se loppuu tai kunnes sitä ei voi enää käyttää.

- **Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivuston uudistaminen**

Euroopan tietosuojavaltuutettu ajantasaistaa verkkosivustoaan myös teknisesti ja päivittää sen yleisilmettä.

- **Selkeä kieli**

Viime vuosina on edistytty huomattavasti selkeän kielen tavoitteen saavuttamiseksi. Tärkeimpänä tavoitteena on korjata tietosuojan vahvasti oikeus- ja teknispainotteista kuvaa. Tämä säilyy edelleen painopisteenä, joten vuonna 2015 jatketaan selkeän kielen käyttämistä, jotta teknisistä kysymyksistä voidaan tehdä helpommin ymmärrettäviä. Niin ikään käytetään esimerkkejä, joihin suuri yleisö voi samaistua.

Resurssienhallinta ja henkilöstöhallinnon ammattimaisuuden lisääminen

Euroopan tietosuojavaltuutetun uusi toimikausi ja uusi strategia merkitsevät muutoksia, jotka vaikuttavat henkilöstöhallinnon työhön ja lisäävät

paineita talousarvion supistamiseen, vaikka säästötoimia onkin toteutettu useiden vuosien ajan.

- Näihin muutoksiin kuuluu uuden tietosuoja-asetuksen todennäköinen hyväksyminen. Se korvaa direktiivin 95/46/EY ja voi vaikuttaa suoraan tietosuojavaltuutetun organisaatorakenteeseen, varsinkin jos tietosuojavaltuutetulle annetaan komission ehdotuksen mukaisesti tehtäväksi uuden Euroopan tietosuojaneuvoston sihteeristönä toimiminen. Vuoden 2015 talousarvioon sisältyy sen vuoksi jo uusi III osasto (Euroopan tietosuojaneuvosto), ja Euroopan tietosuojaneuvoston työryhmä perustetaan vuoden jälkipuoliskolla.

- Vuonna 2015 Euroopan tietosuojavaltuutettu laatii kaksi asiakirjaa, joissa tarkastellaan keinoja vahvistaa vastuullisuutta ja eettistä ulottuvuutta: uudet menettelysäännöt tietosuojavaltuutettujen tiimille ja epäkohtien paljastamista koskevat toimintaperiaatteet, jotka perustuvat Euroopan oikeusasiamiehen suosituksiin.

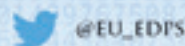
Tavoitteenaan näyttää hyvää esimerkkiä Euroopan tietosuojavaltuutettu tekee tiivistä yhteistyötä tietosuojavastaavansa kanssa yksityisyyden suojaa koskevan vaikutustenenarvioinnin ja tietosuojailmoitusten tarkistuksen parissa, jotka tehdään uusien henkilöstösääntöjen voimaantulon johdosta.

www.edps.europa.eu

Julkaisuotoimisto

ISBN 978-92-9242-072-7

EDPS

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU